

Sardar Patel University

M. A. (Final) (External) Examination

Tuesday Date: 26/04/2016

Session: Evening Time: 02.30 P.M. to 05.30 P.M.

PAPER-VI: Brahmasutra Anubhashya (Adhyay 1&2- Niyat Sutras),

Brahmasutra Shribhashya (1.1.1) : SAN-506

Total Marks: 100

પ્રશ્ન: ૧ ગમે તે બે સાનુવાદ સમજાવો:

(૧૪)

૧. અથવા કિમનયા કુસૃષ્ટયા। જન્મ આદ્યસ્ય આકાશસ્ય યત્ ઇતિ। તસ્માદ્વા એતસ્માદાત્માન આકાશઃ સમ્ભૂત ઇત્યેવ વિચાર્યતે। ફલસમ્બન્ધિત્વાત્। તેનૈકત્ર સિદ્ધઃ શાસ્ત્રાર્થઃ પ્રકારાન્તરેપિ। 'યતો વા ઇમાની' ત્યત્ર વિસ્ફુલ્લિઙ્ગવત્ સર્વોત્પત્તિઃ અત્ર તુ ક્રમેણેતિ વિશેષઃ। એતેન સર્વ એવ પ્રકારાઃ સૂચિતા વેદિતવ્યાઃ। બ્રહ્મવિચારે બ્રહ્મણોપ્યધિકૃતત્વાત્ તદ્ બ્રહ્મેત્યાયાતિ નત્વાધ્યાહારઃ।
૨. અદૃશ્યત્વાદિગુણકઃ પરમાત્મૈવ। બ્રહ્મવિજ્ઞાનેનૈવ સર્વવિજ્ઞાનાત્ તત્ એવ વિદ્યાયા અપિ પરત્વં, અક્ષરસ્યાપિ બ્રહ્મત્વમાહ। અદૃશ્યત્વાદિગુણકઃ પરમાત્મૈવ। કુતઃ। ધર્મોક્તેઃ। 'તથાક્ષરાત્સમ્ભવતીહ વિશ્વ'મિતિ। ઇયં ચોપનિષત્। ન હ્યત્ર બ્રહ્મવ્યતિરિક્તાજ્જગદુત્પત્તિરસ્તિ। પુરુષસ્ય બ્રહ્મત્વં નિઃસન્દિગ્ધમેવ ઈષદાનન્દતિરો-ભાવેન બ્રહ્માક્ષરમુચ્યતે પ્રકટાનન્દઃ પુરુષ ઇતિ।
૩. કારણદોષં પરિહત્ય કાર્યદોષપરિહારાર્થમારમ્ભઃ। ભોગ્યસ્ય ભોક્ત્રાપત્તિઃ। બ્રહ્મણો નિર્વિશેષસ્ય કારણત્વાત્ ભોક્તુર્ભોગ્યત્વં ભોગ્યસ્ય ચ ભોક્તૃત્વમાપદ્યેથ। અતો ન વિભાગ ઇતિ ચેત્, સ્યાલ્લોકવત્। યથા લોકે કટકકુણ્ડલાદીનાં સુવર્ણકારણત્વેન સુવર્ણાન્યત્વેપિ ન કટકસ્ય કુણ્ડલત્વમેવમેવ ન ભોગ્યસ્ય ભોક્તૃત્વમ્।
૪. જ્ઞઃ ચૈતન્યસ્વરૂપઃ। અત એવ શ્રુતિભ્યઃ "વિજ્ઞાનમય" ઇત્યાદિભ્યઃ। સર્વવિપ્લવવાદી બ્રહ્મવાક્યાનુદાહત્ય સૂત્રોક્તસિદ્ધાન્તમન્યથાકૃત્ય શ્રુતિસૂત્રોલ્લઙ્ગનેન પ્રગલ્ભતે। સ વક્તવ્યઃ। કિં જીવસ્ય બ્રહ્મત્વં પ્રતિપાદ્યતે જીવત્વં વા નિરાક્રિયતે ઇતિ। આદ્યે ઇષ્ટાપત્તિઃ। ન હિ વિસ્ફુલ્લિઙ્ગોગ્ન્યંશો ભૂત્વા નાગ્નિઃ। દ્વિતીયે સ્વરૂપનાશઃ જીવત્વં કલ્પિતમિતિ ચેન્ન। "અનેન જીવેનાત્મને"તિશ્રુતિવિરોધાત્।

પ્રશ્ન: ૨ કોઈપણ બે સૂત્રો અણુભાષ્ય અનુસાર સમજાવો:

(૧૦)

૧. જન્માદ્યસ્ય યતઃ શાસ્ત્રયોનિત્વાત્।
૨. વૈશ્વાનરઃ સાધારણશબ્દવિશેષાત્।
૩. ભાવે ચોપલબ્ધેઃ।
૪. ઉત્પત્ત્યસમ્ભવાત્।

પ્રશ્ન: ૨ ગમે તે બે પર નોંધ લખો:

(૨૦)

૧. વલ્લભાચાર્યનું જીવન, કવન
૨. શુદ્ધાદેવ
૩. બ્રહ્મસૂત્રના ભાષ્યકારો
૪. સૂત્ર-ભાષ્ય-અધિકરણ

પ્રશ્ન: ૪ વલ્લભના મતે પ્રમાણ મીમાંસા વિશે નોંધ લખો

(૧૬)

અથવા

પ્રશ્ન: ૪ કાર્યકોટીબ્રહ્મ વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો

(૧૬)

(P.T.O.)

①

પ્રશ્ન: ૫ (અ) ગમે તે એક સાનુવાદ સમજાવો:

(૧૦)

૧. બ્રહ્મશબ્દેન ચ સ્વભાવતો નિરસ્તનિચ્છિલદોષોઽનવધિકાતિશયાસંખ્યેયકલ્યાણગુણઃ પુરુષોત્તમોઽભિધીયતે। સર્વત્ર બૃહત્ત્વગુણયોગેન હિ બ્રહ્મશબ્દઃ। બૃહત્ત્વં ચ સ્વરૂપેણ ગુણૈશ્ચ યત્રાનવધિકાતિશયં સોઽસ્ય મુખ્યોઽર્થઃ। સ ચ સર્વેશ્વર એવ। અતો બ્રહ્મશબ્દસ્ત્રત્રૈવ મુખ્યવૃત્તઃ। તસ્માદન્યત્ર તદ્ગુણલેશયોગાદૌપચારિકઃ, અનેકાર્થકલ્પનાયોગાત્, ભગવચ્છબ્દવત્। તાપત્રયાતુરૈરમૃતત્વાય સ એવ જિજ્ઞાસ્યઃ। અતઃ સર્વેશ્વરો જિજ્ઞાસાકર્મભૂતં બ્રહ્મ।
૨. યદુક્તમ્- 'એકમેવાદ્વિતીય'ત્યત્રદ્વિતીયપદં ગુણતોપિ સદ્વિતીયતાં ન સહતે, અતઃ સર્વશાખાપ્રત્યયન્યાયેન કારણવાક્યાનામદ્વિતીયવસ્તુપ્રતિપાદનપરત્વમભ્યુપગમનીયમ્। કારણતયોપલક્ષિતસ્ય તસ્યાદ્વિતીયસ્ય બ્રહ્મણો લક્ષણમિદમુચ્યતે 'સત્યં જ્ઞાનમનન્તં બ્રહ્મ' ઇતિ, અતો લિલક્ષ્યિપિતં બ્રહ્મ નિર્ગુણમેવ, અન્યથા નિર્ગુણં નિરજ્ઞનમિત્યાદિભિર્વિરોધશ્ચેતિ- તદનુપપન્નમ્। જગદુપાદાનસ્ય બ્રહ્મણઃ સ્વવ્યતિરિક્તાધિષ્ઠાત્રન્તર-નિવારણેન વિચિત્રશક્તિયોગપ્રતિપાદનપરત્વાદ્વિતીયપદસ્ય।

પ્રશ્ન: ૫ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક શ્રીભાષ્ય અનુસાર સમજાવો:

(૧૦)

૧. નેહ નાનાસ્તિ કિચ્છન।
૨. યસ્યામતં તસ્ય મતમ્- અવિજ્ઞાતં વિજ્ઞાનતામ્।

પ્રશ્ન: ૬ ગમે તે બે વિશે નોંધ લખો:

(૨૦)

૧. ધ્રુવાનુસ્મૃતિ
૨. રામાનુજનું જીવન
૩. ભેદાભેદવાદનું ખંડન
૪. વિશિષ્ટાદ્વૈત

—X—
(2)